

رشد ۵۹.۲ درصدی درآمدهای عمومی دولت در نیمه نخست سال به گزارش صدای تجارت، بانک مرکزی در واکنش به گزارش روزنامه آرمان ملی با عنوان سیاست‌های دستوری دولت و آستین گشاد بانک مرکزی، شبهات مطرح شده درباره عملکرد یک ساله دولت سیزدهم را پاسخ داد.

دولت سیزدهم از آغاز فعالیت خود و بدون توجه به تجربه تلخ اجرای سیاست‌های دستوری سال‌های گذشته، خود را متعهد و ملزم به رعایت انضباط مالی و مدیریت هزینه‌ها و کسب درآمدهای پایدار کرده است.

کنترل تورم را با توجه به آثار
وخیمی که در دهه گذشته داشته
است به عنوان یکی از اولویتهای
جدی خود مطرح و مورد پیگیری
قرار داد. در این زمینه
مجموعه‌ای از سیاستها و اقدامات
در حوزه‌های مختلف برای شناسایی
و کنترل عوامل موثر بر تورم
تدوین و مورد پیگیری و اقدام
قرار گرفت که کنترل رشد ۱۲ ماهه
نقدینگی و کاهش تورم،
نمونه‌هایی از این اقدامات است.

سایر اقدامات لازم نیز در
حوزه‌هایی مانند برقراری توازن
بودجه دولت و کاهش کسری بودجه
با مدیریت همزمان هزینه‌ها و

درآمدها، ثبات بخشی به بازار ارز، اصلاح نظام بانکی و کاهش نائترازی بانکها، مدیریت انتظارات تورمی و تقویت بخش تولید و عرضه کالاها و خدمات در کشور مورد توجه و اهتمام دولت قرار داشته است.

ثبات بخشی به بازار ارز

بانک مرکزی به عنوان بازارساز در همه بازارهای ارز حضور و مداخله دارد تا بازار به سمت تعادل پیش برود و با سازوکارهای پیش بینی شده، آرامش و ثبات را در بازار ارز شاهد باشیم. با تداوم سیاستهای بانک مرکزی برای تعادل بخشی به

بازار عرضه ارز صادرکنندگان همواره بیش از تقاضا واردکنندگان بوده به گونه‌ای که روز ۱۸ آبان از مجموع عرضه ارز معادل یک میلیارد و ۲۰ میلیون دلار در سامانه نیما فقط ۲۲۲ میلیون دلار مشتری داشت و معامله شد.

عرضه ارز با قیمت توافقی در بازار متشکل ارزی برای متقاضیان بر اساس کشف قیمت واقعی برخلاف روال گذشته که قیمت‌ها به صورت دستوری در کف قیمتی عرضه می‌شدند یکی دیگر از اقدامات موثر بانک مرکزی در ثبات بخشی به بازار ارز و

جلوگیری از بروز شوک‌های قیمتی در این بازار است.

از جمله اقدامات دیگر برای تسهیل دسترسی مردم به بازار ارز می‌توان به سامانه آنلاین دسترسی به صرافی‌ها اشاره کرد که در راستای تسهیل خرید ارز توسط متقاضیان افراد که به دلیل محدودیت صرافی‌ها، باعث ایجاد صف مقابل صرافی‌ها می‌شد، راه‌اندازی شد. همچنین حدود ۴۰ شعبه از بانک‌های ملی، تجارت، ملت و صادرات در نظر گرفته شد تا مثل صرافی‌ها ارز مورد نیاز را ارائه کنند؛ لذا با توجه به وفور ارز، کانال‌های دسترسی

مردم را برای خرید ارز تسهیل می‌کنیم تا بدون ازدحام بتوانند ارز موردنیاز خود را خریداری کنند.

بانک مرکزی از ابزارهای مختلف دیگر نیز برای تعادل بخشی بازار بهره می‌برد که یک نمونه آن گواهی سکه بانک مرکزی بود که رونمایی و معامله شد و با قدرت تداوم خواهد داشت، و با پاسخگویی به نیازهای واقعی متقاضیان از طریق مکانیزم عرضه و تقاضا از بروز رانت نیز در این حوزه جلوگیری می‌کند.

هماهنگی کامل سیاست‌گذاری مالی و سیاست‌گذاری پولی

البته با هماهنگی کامل سیاست‌گذاری مالی و سیاست‌گذاری پولی و اتخاذ تصمیمات مهم در بانک مرکزی در راستای اصلاح نظام بانکی و روابط آن، موجبات کاهش تورم از معادل ۵۹.۳ درصد در شهریور ۱۴۰۰ به ۳۹.۶ درصد در ۱۲ ماهه منتهی به شهریور ماه سال جاری و همچنین کنترل رشد ۱۲ ماهه نقدینگی شده است. در این میان، مدیریت دستوری سال‌های گذشته نیز (نرخ دستوری ۴۲۰۰ تومانی برای ارز) دیگر در دستور کار نیست. بانک مرکزی دولت سیزدهم تاکنون بدون تکرار اقدامات ناهنجار گذشته، با وجود تلاش شبانه‌روزی دشمنان

برای ایجاد اختلال در بازار ارز و افزایش صوری قیمت دلار، برنامه‌های مدون و فنی را برای ایجاد تعادل و آرامش در بازار ارز بکار گرفته است.

دولت سیزدهم با همکاری یکدیگر و با اجرای طرح‌های مهم برای مدیریت همزمان هزینه‌ها و درآمدها و برقراری توازن بودجه دولت، ثبات بخشی به بازار ارز، اصلاح نظام بانکی و کاهش نائزای بانکها، مدیریت انتظارات تورمی و تقویت بخش تولید و عرضه کالاها و خدمات در کشور به همراه عملیاتی کردن سیاستها و اقدامات مختلف برای

شناسایی و کنترل عوامل موثر بر تورم ایجاد شده در سال‌های گذشته، رشد نقدینگی و پایه پولی و نرخ تورم طی یک سال اخیر (از شهریور ۱۴۰۰ تا کنون) با کاهش معنادار مواجه شد و اقدامات برای کاهش این شاخص تا رسیدن به سطح مطلوب و هدفگذاری شده خود طی روندی مستمر و پایدار ادامه خواهد یافت.

روند مداوم کاهش رشد نقدینگی

در نتیجه اقدامات صورت گرفته و بررسی نرخ رشد دوازده‌ماهه نقدینگی نشان می‌دهد که نرخ رشد نقدینگی از ۴۰.۵ درصد در پایان شهریورماه ۱۴۰۰ طی یک روند

نزولی به ۳۷.۵ درصد در پایان شهریورماه ۱۴۰۱ کاهش یافته است. البته لازم به تاکید است که ۲.۵ واحد درصد از رشد نقدینگی در شهریورماه ۱۴۰۱ به افزایش پوشش آماري (اضافه شدن اطلاعات بانک مهر اقتصاد در آمارهای پولی، به واسطه ادغام بانکهای متعلق به نیروهای مسلح در بانک سپه) مربوط بوده و در صورت عدم لحاظ افزایش پوشش آماري مذکور، رشد ۱۲ ماهه نقدینگی در پایان شهریورماه ۱۴۰۱ به ۳۵.۰۰ درصد کاهش می یابد.

از اینرو رشد دوازده ماهه

نقدینگی منتهی به پایان شهریورماه ۱۴۰۱ (با پایه همگن) نسبت به رشد دوره مشابه سال قبل (۴۰.۵ درصد)، معادل ۵.۵ واحد درصد کاهش نشان می‌دهد.

رشد پایه پولی در ۱۲ ماهه منتهی به شهریورماه سال ۱۴۰۱ هم ۳۳.۱ درصد بوده است. این در حالی است که نرخ رشد پایه پولی در پایان شهریور ۱۴۰۰ رقم ۳۹.۵ درصد را ثبت کرده بود یعنی ۶.۴ درصد کاهش.

گفتنی است حجم نقدینگی در مرداد ۱۳۹۲ همزمان با شروع بکار دولت یازدهم معادل ۶۴۰ هزار میلیارد تومان بود که در

پایان شهریور ۱۴۰۰ (پایان دولت دوازدهم) این رقم به ۴ هزار و ۶۸ هزار میلیارد تومان رسید.

حجم پایه پولی نیز از ۹۶.۳ هزار میلیارد تومان در مرداد ۱۳۹۲ به ۵۱۹ هزار میلیارد تومان در پایان شهریور ۱۴۰۰ رسید. بر اساس این گزارش و اقدامات انجام شده در طول یک سال گذشته، بررسی آمارهای مقدماتی پولی و اعتباری در پایان مهرماه ۱۴۰۱ حاکی از تداوم روند کاهنده رشد دوازده‌ماهه نقدینگی در سال جاری است.

رعایت انضباط مالی و مدیریت

هزینه‌ها و کسب درآمدهای پایدار
همچنین دولت سیزدهم خود را
متعهد و ملزم به رعایت انضباط
مالی و مدیریت هزینه‌ها و کسب
درآمدهای پایدار کرده است. این
مهم در عملکرد ۶ ماهه تحولات وضع
مالی دولت نیز به خوبی نمایان
است، به طوری که در ۶ ماهه اول
سال جاری درآمدهای عمومی دولت
از رشد ۵۹.۲ درصدی برخوردار
بود؛ حال آنکه هزینه‌های
جاری دولت تنها با رشد ۳۰.۷
درصدی مواجه بوده است. در
نتیجه این اقدامات، کسری تراز
عملیاتی با کاهش ۱۹.۶ درصدی و
کسری تراز عملیاتی و سرمایه‌ای

(کسری بودجه دولت) با کاهش ۱۰۱.۷ درصدی در ۶ ماهه اول سال همراه گردیده است.

در این مقطع زمانی همچنین استفاده از تنخواه‌گردان بانک مرکزی که واجد آثار پولی ناشی از عملیات مالی دولت است، با کاهش قابل توجه ۹۱.۶ درصدی نسبت به شهریورماه سال ۱۴۰۰ همراه شود که این نشان از اهتمام دولت در جهت انضباط بخشی به سیاست‌های مالی دولت و هماهنگی آن با سیاست‌های پولی بانک مرکزی در یک سال گذشته بوده است.

تغییر رفتار مشهود پایه پولی

از زمان شروع به کار دولت سیزدهم را به طور عمده می‌توان ناشی از روابط سالم بانک مرکزی و دولت به عنوان ضامن کنترل تورم و همچنین سخت‌گیری مقامات در پولی کردن کسری بودجه و حتی تاکید بر تسویه تنخواه دولت قبل دانست. دولت سیزدهم در شروع به کار خود با کسری بودجه سنگین ناشی از عدم تحقق منابع پیش‌بینی شده در قانون بودجه ۱۴۰۰ مواجه بود. علاوه بر این، تسویه ۵۵ هزار میلیارد تومان تنخواهی که دولت قبل از بانک مرکزی برای هزینه‌های خود دریافت کرده بود به دولت سیزدهم موکول شده بود. در این

شرایط کار دولت سیزدهم برای
جلوگیری از وخیم‌تر شدن رشد
پایه پولی سخت‌تر شد.

با این حال دولت سیزدهم برای
حل شکاف عمیق میان منابع و
مصارف خود و در نهایت جلوگیری
از پولی شدن کسری بودجه، دو
اقدام عمده را در پیش گرفت.
دولت سیزدهم از یک سو تمام تلاش
خود را برای کنترل هزینه‌ها به
کار بست و در تخصیص بودجه
صرفاً اولویتهای اساسی کشور را
در نظر گرفت. علاوه بر کنترل
هزینه‌ها، دولت سیزدهم با
پیگیری سیاست‌هایی موفق شد در
ماه‌های باقی مانده از سال ۱۴۰۰

منابع خود را به مقدار چشمگیری افزایش دهد تا مانع رشد پایه پولی از ناحیه کسری بودجه شود.

هرچند متاثر از اجرای تکلیف قانونی صورت گرفته از سوی مجلس شورای اسلامی، مبنی بر اجرای طرح مردمی‌سازی یارانه‌ها و حذف تخصیص ارز ترجیحی و آثار تورمی آن، روند حرکتی نرخ تورم نقطه به نقطه در چهار ماه ابتدایی سال ۱۴۰۱ با روند افزایشی مواجه گردید و این افزایش تا تیرماه ادامه یافت، با این حال، همان گونه که انتظار می‌رفت پس از گذشت ماه‌های اولیه اجرای طرح و فروکش نمودن آثار

تورمی آن، تورم نقطه به نقطه در مردادماه و شهریور ماه سال جاری با کاهش همراه شده است. همچنین می‌بایست خاطرنشان شود بخشی از افزایش قیمت‌های داخلی متأثر از افزایش قیمت‌های جهانی عمدتاً ناشی از تنش‌های سیاسی و بین‌المللی بوده است.

همچنین بر اساس گزارش‌های منتشر شده، در سال ۱۴۰۰ رشد تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت و بدون نفت نسبت به سال قبل از آن (به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۹۰) به ترتیب از رشد ۴.۳ و ۳.۵ درصدی برخوردار بوده است. این روند بهبود عملکرد تولید

ناخالص داخلی در سه ماهه اول سال جاری نیز تداوم داشته و تولید ناخالص داخلی با احتساب نفت و بدون نفت در سه ماهه اول سال جاری نسبت به دوره مشابه سال ۱۴۰۰ به ترتیب رقم رشد ۳.۸ و ۴.۳ درصدی را ثبت نموده است.

در این شرایط بود که اقدامات دولت سیزدهم در زمینه کنترل رشد نقدینگی مشتمل بر کنترل رشد پایه پولی و خلق پول بانکی به عنوان عوامل تورم ساز گذشته آغاز شد. پرهیز از پولی سازی کسری بودجه از طریق هماهنگی میان بانک مرکزی و ارکان اقتصادی دولت، پیگیری برنامه

اصلاح نظام بانکی و کنترل بدهی بانکها به بانک مرکزی، مدیریت انتظارات تورمی، اقداماتی است که در یک سال گذشته در جهت کاهش نرخ تورم آغاز شده و استمرار خواهد داشت.

تعهد به کنترل تورم و کاهش آن به سطوح پایین، پایدار و پیشبینی پذیر

در مجموع، دولت خود را متعهد به کنترل تورم و کاهش آن به سطوح پایین، پایدار و پیشبینی پذیر در میانمدت میداند و دستیابی به این هدف را با اولویت و اهتمام بالایی در کنار اهداف دیگری مانند حمایت از

-رشد اقتصادی و اشتغال دنبال می کند. البته، تحقق این هدف مستلزم همکاری و هماهنگی -مطلوبی میان ارکان مختلف تصمیم گیری، سیاست گذاری و اجرای آنها در مجموعه دولت و سایر ارکان حاکمیت است که این موضوع توسط ستاد هماهنگی اقتصادی دولت و سایر ارکان ذی ربط دنبال می شود؛ بنابراین طرح ادعاهای بی اساس مبنی بر عدم برنامه ریزی دولت در پیگیری اهداف اقتصادی دور از واقعیت های اقتصادی کشور می باشد؛ لذا ضروری است رسانه ضمن پرهیز از القای یاس و نومییدی نسبت به تحولات اقتصادی کشور با انتشار اخبار، اطلاعات

و تحلیل‌های درست، معتبر و شفاف، مجموعه اقتصادی دولت را در اجرای برنامه‌های اقتصادی به‌ویژه در زمینه مدیریت انتظارات تورمی و تحقق هدف کنترل تورم یاری کند.